

SUOMEN LASIMUSEO
TOIMINTAKERTOMUS 2022

SISÄLLYS

127

SAATTEEKSI

HANNA MAMIA-WALTHER

128

KOKOELMAT JA TUTKIMUS

128

KIRJASTO

SUOMEN LASIMUSEON

NÄYTTELYTOIMINTA 2022

129

Modernin ajan valaisimia –
Bauhaus 100 vuotta

130

Heikki Orvola – Materiaalien
virtuosi

131

Pasi Kärkkäinen-Tunkelo
- Diorama

132

Wilhelm Wagenfeld –
Valaisimet Bauhaus-lampun
jälkeen

133

Ambiente – Timo
Sarpanevan painokankaita

134

Lauschasta maailmalle
– Joulukoristeita ja
muuta kaasuliekin edessä
syntynttä lasia

135

Tiia Tirronen - Glass army /
Lasiarmeija

136

Reflections - Hämeen
ammattikorkeakoulun
muotoilun opiskelijat

137

Aada Vainio ja Heikki
Punkari - Polvesta polveen

138

Marjut Tuulia Numminen -
Aamunkoiton jumalattaret

139

Matias Karsikas - Lasimetsä

140

Suomen lasimuseon
näyttelyt muualla Suomessa

141

Suomen lasimuseon
kansainväliset
kiertonäyttelyt

142

YLEISÖPALVELUT

143

VALTAKUNNALLINEN VASTUUMUSEOTOIMINTA

146

SUOMEN LASIMUSEON MEDIANÄKYVYYS

146

MUSEOKAUPPA

146

SUOMEN LASIMUSEON KÄVIJÄT

147

HALLINTO JA TALOUS

147

ELINVOIMALAUTAKUNTA 2022

147

SUOMEN LASIMUSEON HENKILÖKUNTA

SAATTEEKSI

Vuosi 2022 oli Yhdistyneiden kansakuntien nimeämä lasin kansainvälinen juhluvuosi ja osallistuimme museona siihen monin tavoin. Riihimäellä tapahtuneen toimintansa lisäksi museo teki yhteistyötä muun muassa Kiasman ARS22-näyttelyn kanssa tuottamalla Joel Slotten lasiteoksen osaksi taiteilijan näyttelyesiintymistä. Aloitimme myös yhteistyön Helsingissä toimivan lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon kanssa. Hankkeen ensimmäinen näkyvä osa oli marraskuussa, Annantalon 35-vuotisjuhluvuonna, Helsingissä avautunut toiminnallinen *Kaikki lasista* -näyttely. Tuotimme myös Designmuseo liittalaan *Yhdessä ja erikseen* -näyttelyn. *In Oiva's Wonderland* kiertonäyttely oli esillä Saksassa. Laitaiteen tulee näkyä nykyistä enemmän valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävisissä näyttelypaikoissa ja muotoilun kentällä. Näin materiaalilla on mahdollisuus tavoittaa uusia yleisöjä ja herättää yhä useampien nykytaiteilijoiden kiinnostus sitä kohtaan.

Suomen lasimuseo haluaa omalta osaltaan olla vahvistamassa lasialan tulevaisuutta. Museo tallentaa alaan liittyvää tietotaitoa, menneisyyttä ja nykyisyyttä, ja tarjoaa mahdollisuuksia uuden soveltamiselle vanhan tradition pohjalta. Suomi liittyi mukaan monikansalliseen hakemukseen, jonka tavoitteena on saada käsin valmistettuun lasiin liittyvä tieto, tekniikkaa ja taito nimetyksi Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Suomen lasimuseo on ollut hakemuksen alullepanija ja koordinoija Suomessa yhdessä Museoviraston kanssa. Hankkeessa ovat mukana myös Ranska, Saksa, Espanja, Tšekki ja Unkari. Hakemus on toimitettu Unescolle maaliskuussa 2022 ja vastausta odotellaan vuoden 2023 loppupuolella.

On ilahduttavaa ja inspiroivaa, että poikkeusvuosien jälkeen kävijät ovat palanneet runsaslukuisina suomalaisiin museoihin! Suomen lasimuseo jatkaa eri taiteenlajeja yhdistelevää ja taiteilijoiden monipuolista tuotantoa esittelevää näyttelyohjelmaansa tulevinakin vuosina. Kehitämme museota asiakkaitamme varten, joten muistahan ensi kerralla käydessäsi kertoa ajatuksistasi!

HANNA MAMIA-WALTHER

MUSEONJOHTAJA

KOKOELMAT JA TUTKIMUS

VUOSI 2022	LKM
Lasiesineet	35 148
Työvälineet	1648
Koneet	39
Piirustukset	5116
Muut esineet	413
Valokuvakokoelma	30 341
Diakokoelma	16 524

Suomen lasimuseo on lasiin, lasinvalmistukseen ja lasitaiteeseen erikoistunut valtakunnallinen vastuumuseo. Museon tallennusvastuu on määritelty TAKO:ssa, ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkoston valtakunnallisessa tallennustyönjaossa. Suomen lasimuseo pyrkii täydentämään kokoelmia sen kokoelmapolitiikassa määritellyin kriteerein ottamalla vastaan tallennusvastuunsa mukaisia lahjoituksia ja tekemällä aktiivista tallennustyötä.

Vuoden 2022 hankinnoissa keskityttiin etenkin museon perusnäyttelyn ja kiertonäyttelyiden tarpeisiin. Kartunnan vaikuttavuuden puolesta puhuu se, että monet hankinnoista pääsivät heti esille Suomen lasimuseon näyttelyihin ja osalla on jatkossa pysyvä sijansa museon kiertonäyttelyissä. Suomen lasimuseon ystävät ry. tuki museon toimintaa lahjoittamalla seuraavat esineet: Helena Tynellin Aurinkopullon ja Sokkelon, kaksi Oiva Toikan N 480 taidelasiesinettä, Gunnell Nymanin Hunnun, Kaj Franckin Ruutanan, Heikki Orvolan vuonna 2022 suunnitteleman taide-esineen ja Walter Wahlroosin suunnitelmaan karahvin.

Kokoelmien läpikäyntiä jatkettiin myös vuonna 2022 ja sen tuloksena kokoelmiin liitettiin aiemmin luetteloimattomia lasiesineitä kuten Riihimäen Lasin mallipakkauksia. Helena Tynellin kiertonäyttelyä ja Nanny Stillin näyttelyä varten tehdyn tutkimustyön tuloksena kokoelmia kartutettiin molempien muotoilijoiden esineillä. Museo sai kokoelmiinsa myös hyvän otoksen litalan lasitehtaan vuoden 2022 tuotannosta. Esimerkkinä voidaan mainita Harri Koskisen Finnairin lennoille suunnitteleman Kuulas-astiaston lasit.

Museolla jatkettiin myös edellisen vuoden tapaan työtä Helena Tynellin laajan arkistokokoelman parissa. Vuoden kuluessa Tynellin piirustuksia digitointiin 645 kappaletta.

Alkuaan Wärtsilä-konsernin mediaosastona toiminut Indav Oy lopetti toimintansa vuoden 2021 lopussa. Teollisuushistoriallisesti merkittävän kuvakokoelman telakkateollisuuden osuus lahjoitettiin Museovirastolle. Indav Oy:n lasia ja sen muotoilua koskevan aineiston osuus luovutettiin Museovirastolta Suomen lasimuseolle. Aineistossa on Nuutajärven tuotannosta kattava valokuva-arkisto vuosilta 1960–2002 ja lasinegatiiveja vuodelta 1926. Originaaleja on aineistossa arviolta noin 30 000, joten järjestämättömän aineiston läpikäyntiä, luettelointia ja digitointia tullaan museolla tekemään tulevina vuosina.

Nykytallennushankkeiden myötä museon kokoelmat kasvoivat myös valokuvilla ja videomateriaalilla. Nykydokumentoinnin aiheina olivat mm. yrittäjyys lasialalla, lasin ilmeneminen ja käyttö asuntomessujen kohteissa ja litalan lasinpuhaltajien vapaa-ajantyyt.

Suomen lasimuseo kiittää sydämellisesti kaikkia lahjoittajia ja yhteistyötahoja museon toiminnan tukemisesta.

KIRJASTO

VUOSI 2022

AINEISTOLAJI

NIMEKKEITÄ | KPL

Kirjat, pienpainatteet, lehdet	7122
Kuvastot ja hinnastot	2791
Videot ja DVD:t	156

Suomen lasimuseon käsikirjasto on maan laajin alan erikoiskirjasto. Kirjaston kokoelmissa on muun muassa lasitaidetta, lasi- ja taideteollisuutta, lasiteknologiaa ja vanhaa lasia käsitteleviä koti- ja ulkomaisia julkaisuja. Julkaisujen ja lehtien lisäksi kirjastossa on huomattava määrä pienpainatteita, lasiteollisuuden tuotekuvastoja ja hinnastoja.

Kirjastoon hankitaan vuosittain uutta lasialan kirjallisuutta ja tilataan lasia, taideteollisuutta ja museoalaa käsitteleviä kausijulkaisuja niin kotimaasta kuin ulkomailtakin. Alan verkkojulkaisuja tallennetaan ja mediaseuranta kattaa myös valtakunnallisella tasolla eri lehtien julkaisuja niin verkossa kuin printtimediana. Etenkin paikallisista lehdistä taltioidaan leikekirjaan kaikki lasialaa ja museon toimintaa käsittelevät uutiset ja artikkelit. Kokoelmat karttavat myös julkaisuvaihdon ja lahjoitusten kautta.

Lasimuseon tutkijakirjasto on liitetty osaksi Riihimäen kaupunginkirjaston tietojärjestelmää ja aineistomme näkyy osana Ratamo-kirjastojen Finna-näkymää. Tämä on parantanut kirjaston aineiston saavutettavuutta merkittävästi ja lisännyt Lasimuseon näkyvyyttä.

Tutkijakirjaston aineistoon voi tulla tutustumaan museon tiloihin etukäteis-sopimuksesta arkisin, museon aukioloaikoina.

VAIHTUVAT
NÄYTTELYT
SUURESSA
SALISSA

MODERNIN AJAN VALAISIMIA -NÄYTTELYSTÄ, 2022. KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

MODERNIN AJAN VALAISIMIA - BAUHAUS 100 VUOTTA

25.2.-24.4.2022

Modernin arkkitehtuurin ja designin edelläkävijä Bauhaus saavutti sadan vuoden iän vuonna 2019. Juhlavuoden kunniaksi koottu, modernin ajan valaisimia esittelevä näyttely saapui Suomen lasimuseoon helmikuun 2022 lopulla. Näyttely nähtiin LWL-Industriemuseum Glashüttessä Saksan Gernheimissä juhluvuonna.

Sähkövalon yleistyminen 1920-luvulla synnytti vuoropuhelun lasi- ja sähkötekniikan sekä käyttöominaisuuksien vaatimusten välille. Ratkaiseva käänne jätti kaasuvalaistuksen historiaan muutamassa vuodessa ja mullisti sekä asuintilojen että julkisten tilojen valaistuksen. Sähkövalo kirkasti tutkijoiden kammiot, toimistot, teollisuushallit, tavaratalot ja kaupunkien kadut. Koko aikakautta hallinnut uusi teollinen tuote - moderni valaisin - oli syntynyt.

Näyttelyssä edettiin ensimmäisistä kuumuutta kestävästä lasiastioista art deco -tyyliin, Bauhaus-konseptiin, Wilhelm Wagenfeldin 1930-luvun designiin ja lopulta uusasiallisuuden

kauteen. Esineistö oli suurimmaksi osaksi peräisin kahdesta yksityiskokoelmasta Saksan Jenasta. Jena oli jo 1880-luvulla kuuluisa lasivalaisimien valmistaja. Valaisinten rinnalla oli aikakauden valokuvia, mainosmateriaalia, myyntiluetteloita ja luonnoksia.

Yhtymäkohtia nykyaikaan rakensivat viiden nykymuotoilijan Jörg Boner, Jakob Gebert, Ineke Hans, Hanna Krüger ja Cecilie Manz, tulkinat muutamista Wagenfeld-valaisimista. Esillä oli myös näyttelyä varten valmistettu Wagenfeld-valaisin, josta on ollut aiemmin olemassa vain luonnos.

Bauhaus oli Saksassa, ensin Weimarissa, sitten Dessauissa ja lopulta Berliinissä vuosina 1919-1933 toiminut taide- ja arkkitehtuurikoulu. Funktionalismia edustanut taidekoulu yhdisti arkkitehtuuri-, käsityö-, taideteollisuus- ja taidekoulutuksen. Moderni arkkitehtuuri- ja esinesuunnittelu on pitkälti lähtöisin Bauhausista, ja taidekoulu on vaikuttanut monien arkkitehti- ja taideteollisuuskoulutusten opetussuunnitelmiin.

MATERIAALIEN VIRTUOOSI -NÄYTTELY 2022. KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

HEIKKI ORVOLA ASETTELEMASSA
KARDINAALI-SARJAA VUODELTA 1988.,
2022. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA /
SUOMEN LASIMUSEO

HEIKKI ORVOLA - MATERIAALIEN VIRTUOOSI

6.5.–23.10.2022

Heikki Orvola (s. 1943) on taiteilija, jonka suunnittelemissa astiasarjoissa ja sisustusesineissä monet ovat suomalaisille ikonisia ja rakkaita, kuten Kivi-kynttiläilyty, Aurora-lasisto ja Arabialle suunniteltu 24h-astiasarja.

Orvola valmistui Taideteollisen oppilaitoksen keramiikkalinjalta 1968 opettajinaan muun muassa Kyllikki Salmenhaara ja Kaj Franck. Franckin kutsumana Orvola päätyi Nuutajärven lasitehtaalle, jossa ura lasin parissa sai alkunsa. Hän on suunnitellut uransa aikana niin sarjatuotantoesineitä kuin uniikkia

taidelasiakin. Hän on vastaanottanut Pro Finlandia -mitalin 1984, Kaj Franck -muotoilupalkinnon 1998 ja hänelle on myönnetty professorin arvonimi vuonna 2002.

Orvola on suvereeni materiaalien taitaja ja uudistumiskykyinen muotoilija. Näyttely esitteli taiteilijan tuotannon ensimmäistä kertaa kaikessa moninaisuudessaan. Esillä oli niin lasia, keramiikkaa kuin tekstiilejäkin, Marimekolle suunniteltuja kankaita sekä emali- ja valurautaesineitä. Näyttely kuratoitiin museoiden ja yksityisten keräilijöiden kokoelmista.

OHEISOHJELMA
Taiteilijataapaamiset Heikki Orvolan
kanssa lauantaina 21.5.2022 ja
sunnuntaina 4.9.2022

PASI KÄRKKÄINEN-TUNKELON TEOKSIA NÄYTTELYYN DIORAMA, 2022. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO
 DIORAMA -NÄYTTELY 2022. | DIORAMA -NÄYTTELYN AVAJAISISTA, 2022. KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

PASI KÄRKKÄINEN-TUNKELO - DIORAMA

5.11.–31.12.2022

Pasi Kärkkäinen-Tunkelo (s. 1986) on taiteilija ja suunnittelija, joka työskentelee laajasti eri materiaalien ja tekniikoiden parissa. Usein työskentelyyn kuuluu yhteistyötä artesaanien kanssa, joiden osaaminen on tärkeä innostuksen lähde Kärkkäinen-Tunkelolle. Työskentely yhteistyössä sisustusarkkitehtien kanssa kuuluu myös työtapaan luoden kohteisiin suunniteltuja esineitä.

Näyttely koostui käyttö- ja koriste-esineistä. Teokset häilyivät käytännöllisen ja suoraan luonnosta poimittujen muotojen välillä. Näyttelyn kokija pääsi miettimään, mikä yhden yksittäisen esineen rooli olisi, jos sen irrottaisi

kokonaisuudesta.

Tilaan sijoitetut esineet muodostivat kokonaistaideteoksen. Näyttely oli maisema, tilaan levittyviä tunnelmia metsistä ja lampien rannoilta. Teos kutsui pysähtymään, tarkkailemaan, vaeltelemaan sen keskellä. Ihmeellinen maailma ympäröi katsojan.

OHEISOHJELMA

Taiteilija Pasi Kärkkäinen-Tunkelon kanssa toteutettiin videoita haastattelu. Tallenteet katsottavissa Suomen lasimuseon [youtube.com](https://www.youtube.com) -kanavalla.

**VAIHTUVAT
NÄYTTELYT
3. KERROKSEN
NÄYTTELY-
TILASSA**

WILHELM WAGENFELDIN "BAUHAUS-LAMPPU", 1924. KUVA JENS WEYERS

WILHELM WAGENFELD - VALAISIMET BAUHAUS-LAMPUN JÄLKEEN

18.2.–24.4.2022

Suomen lasimuseossa esiteltiin osana Bauhausin 100-vuotisjuhlaa Wilhelm Wagenfeldin (1900–1990) valaisinsuunnittelua. Saksalainen Wagenfeld oli kuuluisan Bauhaus-taidekoulun kasvatti ja teollinen muotoilija. Hän suunnitteli uransa aikana lähes 150 valaisinta.

Jo hänen ensimmäinen luonnoksensa jäi suunnittelun historiaan. Tuskin mikään muu esine ilmentää Bauhausin ihanteita yhtä vaikuttavasti kuin Wagenfeldin pöytävalaisin vuodelta 1924. Se tunnettiin nopeasti mediassa "Bauhaus-lamppuna" - ja tunnetaan edelleen.

Myöhemminä vuosikymmeninä Wagenfeld jätti tiukan geometriset muodot, kuten pallon ja sylinterin, ja siirtyi virtaavampiin muotoihin. Hänen kynästään syntyi rauhaa ja harmoniaa säteileviä riippuvalaisimia ja sisustuksen kanssa leikitteleviä filigraanikattovaloja. Bauhausin ensimmäinen johtaja Walter Gropius kirjoitti noin vuonna 1960, että "kukaan ei ole kehittänyt Bauhausin perusajatusta yhtä tehokkaasti kuin Wagenfeld".

Teollinen muotoilija Wagenfeld suunnitteli hyviä ja edullisia valaisimia tiloihin, jotka olivat aiemmin jääneet varjoon: kylpyhuoneisiin, kellareihin ja käytäviin. Valaisinvalikoima kunnioittaa Bauhausin toisen johtajan Hannes Meyerin mottoa: "kansan tarpeet ylellisyyden tarpeen sijasta".

Näyttelyssä käytiin läpi myös klassikkovalaisimen vaikutusta suunnittelijoiden kädenjälkeen yli puoli vuosisataa myöhemmin. Suunnittelijat, kuten Giò Ponti, Vico Magistretti ja Gae Aulenti, työskentelivät uusien materiaalien ja muotojen parissa, mutta heidän esineensä voidaan kuitenkin nähdä Bauhaus-lampun tulkintoina.

Näyttelyssä mukana olleet suunnittelijat:

Wilhelm Wagenfeld Franco Albinin kanssa, Gae Aulenti, Buster & Punch, Gabriele Chiave, Joel Degermark, Stefan Diez, Lotte Douwes, Front Design, Frederic Gooris, Franca Helg, Daniel Klages, Daniel Klapsing, Ateljé Lyktan, Vico Magistretti, Giancarlo Mattioli, Ludovica ja Roberto Palomba, Plumen, Philipp Schöpfer, Giò Ponti, Karim Rashid, Tala Lighting, Patricia Urquiola, Luciano Vistosi & Sebastian Wrong.

AMBIENTE-NÄYTTELY, 2022. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

AMBIENTE - TIMO SARPANEVAN PAINOKANKAITA

6.5.–16.10.2022

Timo Sarpaneva (1926–2006) oli maailman tunnetuimpia lasitaiteilijoita ja monipuolisen uran tehnyt muotoilija, jonka tuotanto valloitti sekä muotoilupiirit että kodinsisustajat. Hän kuului Suomen 1950- ja 1960-luvun kultakauden muotoilijoihin, joiden töitä vietiin ympäri maailman ja jotka loivat Finnish Design -käsitteen. Lasi lienee ollut Sarpanevan omin materiaali, mutta hänen työnsä kattoi myös muut materiaalit tekstiilistä teräkseen.

Sarpaneva keksi Ambiente-tekniikan työskennellessään Rosenlewin paperitehtaalla Porissa, kun rikkoutunut kone roiski väriä yllättävällä tavalla. Tätä sattumanvaraisuutta Sarpaneva tahtoi jalostaa pidemmälle.

Sarpaneva ei useinkaan tehnyt suunnittelutyötään ateljeessaan, vaan lasitehtaalla puhaltajamestarien hytissä tai Lapinniemessä värjäyskoneiden vierellä. Työ Ambiente-mallistojen parissa vaatikin tiivistä yhteistyötä taiteilijan ja tehtaan henkilökunnan välillä ja salli työn kehittämisen vielä valmistusprosessin aikanakin. Sarpaneva kutsui Ambiente-tekniikkaa konemaalukseksi: ”Olen muuntanut suuren kankaanpainatuskoneen jättiläissiveltimeksi. Olen jännittänyt ja riemuissani. Minä maalaan jälleen!”

Näyttelyn Ambiente-mallit ovat olleet esillä alun perin Museo Milavidassa ja esineet on koottu Tampereen museoiden sekä Suomen lasimuseon omista kokoelmista.

AMBIENTE-NÄYTTELYN AVAJAISISTA, 2022. KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

LAUSCHASTA MAAILMALLE -NÄYTTELYSTÄ, 2022. KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

LAUSCHASTA MAAILMALLE - JOULUKORISTEITA JA MUUTA KAASULIEKIN EDESSÄ SYNTYNYTTÄ LASIA

28.10.-31.12.2022

Vuonna 1597 Thüringenin metsässä sijaitseva Lauscha mainittiin ensi kerran lasihytin rakentamisen yhteydessä ja tästä alkaen lasi on ollut asukkaiden pääelinkeino, vaikka kaikki eivät voineetkaan työskennellä hytissä. Kodeissa alettiin puhaltaa lampputyönä esineitä puolivalmisteista. Näin syntyi taidelasiesineitä, leluja ja lasihelmiä. Puhalletuista lasihelmistä kehitettiin joulukuusenkoristeet. Pitkälti kotityönä valmistettuja koristeita alettiin 1860-luvun lopulta lähtien myydä kaikkialla Euroopassa ja Amerikassa.

Näyttelyssä oli esillä myös muita Lauschassa lampputyönä valmistettuja esineitä, kuten silmäproteeseja ja taidelasiesineitä.

OHEISOHJELMA

Työnäytökset Annantalossa 19.11.2022 ja Suomen lasimuseossa 20.11.2022

Työnäytöksissä uppouduttiin lamppulasitekniikan kiehtovaan maailmaan ja tekijöiden häkellyttävään taituruuteen. Falk Bauerin lasistudio on omistautunut erityisesti hyönteisten, kovakuoriaisten ja lintujen uskolliselle jäljentämiselle. Bauer on yksi kolmesta tämän alan mestareista maailmalla.

TIIA TIRROSEN TEOS RIVISOTILAAT. KUVAT TIIA TIRRONEN

TIIA TIRRONEN - GLASS ARMY / LASIARMEIJA

4.2.-13.3.2022

Ryttläläisen lasitaiteilijan Tiia Tirrosen ensimmäinen soolonäyttely marssitti Suomen lasimuseoon kokonaisen lasiarmeijan. Installaatiokokonaisuudessa lasilangalla kehrätyt veistokset kulkivat kartalla reittejään muodostaen tukikohtia, tilanteita ja kohtaamisia.

Kokonaisuuden tavoitteena oli herätellä kollektiivista ajattelua suomalaisen lasikulttuurin ja yhteistyön edistämiseksi ja muistuttaa tekijöitä yhteisestä rakkaudesta lasiin. Näyttely kuvasi suomalaisen lasinpuhaltajayhteisön kattavuutta, toveruutta ja yhteistä rintamaa pelikorttien ja lautapeliin elementein.

"Lasinpuhallus on minulle todella tärkeää. Näyttelyni on kunnianosoitus kokeneille lasinpuhaltajille, jotka pitävät pieneksi kutistunutta alaa yllä - ja toisaalta rohkaiseva kannustus uusille tulokkaille. Toivon, että lasinpuhallus jatkuu Suomessa ja saa uusia toimintaedellytyksiä", Tirronen sanoo.

Tirronen on valmistunut lasinpuhallusartesaaniksi Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksesta ja opiskellut lasimuotoilua Hämeen ammattikorkeakoulussa.

REFLECTIONS - HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULUN MUOTOILUN OPISKELIJAT

4.-29.5.2022

Reflections-lasinäyttelyssä esiteltiin Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilun opiskelijoiden lasiosaamista. Mukana oli lasitöitä neljän eri vuosikurssin opiskelijoilta. *Reflections* tarkoittaa heijastuksia. Eri tekniikoin valmistetut tuotteet ja teokset edustivat opiskelijoiden omia tulkintoja eri teemoista.

AINO LAUKKASEN TEOS BLOOM, 2022. PUHALTAJA KAAPPO LÄHDESMÄKI.
KUVAT AINO LAUKKANEN

POLVESTA POLVEEN -NÄYTTELYSTÄ, 2022. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

AADA VAINIO JA HEIKKI PUNKARI – POLVESTA POLVEEN

3.6.–28.8.2022

Heikki Punkarin ja Aada Vainion yhteinen matka lasin parissa alkoi vuonna 2015 Vainion aloittaessa kisälliopinnot litalan lasitehtaalla, missä Punkari toimi lasinpuhaltajamestarina ja opettajana. Nopeasti he huomasivat jakavansa hyvin samanlaisen asenteen lasiin ja sen luomiseen. Lasinpuhallus on molemmille paljon enemmän kuin työ, se on elämäntapa. Ajatus yhteisestä näyttelystä pilkahti jo vuosia sitten, mutta konkretisoitui Punkarin jäätyä eläkkeellä melkein viidenkymmenen vuoden työuran jälkeen.

Polvesta polveen toi nähtäville uusia, yhdessä tehtyjä teoksia sekä vanhempia töitä matkan varrelta. Inspiraatio löytyy usein luonnosta, mutta lasi itsessään ja sen eläväisyys on molemmille tärkein innoittaja. Näyttely toi myös esille ammattitaidon kehitystä ja lasinpuhalluksen tietotaidon siirtymistä sukupolvelta toiselle, mestarilta kisällille.

HEIKKI PUNKARIN TEOKSIA NÄYTTELYSTÄ POLVESTA POLVEEN, 2022. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

MARJUT TUULIA NUMMISEN TEOKSIA NÄYTTTELYYN
AAMUNKOITON JUMALATTARET, 2022.
KUVAT ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

MARJUT TUULIA NUMMINEN - AAMUNKOITON JUMALATTARET

2.9.-30.10.2022

Aamunkoiton jumalattaret tanssivat ikiaikaisen rummun säestyksellä auringon ensisäteiden noustessa horisontin takaa. He tietävät, että heidän aikansa on nyt. Aamunkoiton jumalattaret muistavat juurensa. He uskaltavat kaivautua syvälle maan uumeniin kohdatakseen pimeyden. Ja he rohkenevat kurkottaa korkealle kohti valoa.

Marjut Tuulia Numminen on 39-vuotias taiteilijatar, joka yhdistelee teoksissaan puhallettua ja lampputekniikalla valmistettua lasia kiviin ja luonnonkristalleihin. Inspiraationsa hän saa uneksien selkä sammalta vasten ja jalat metsänpohjaan painettuina. Rumpumatkat, kauniit seremoniat ja pyhien naisten seura pitävät luovuuden virtaavana. Marjut Tuulia valmistaa teoksensa Janakkalassa omalla studiollaan. Isommat puhallustyöt hän valmistaa Nuutajärvellä yhdessä Aino Vilppaan kanssa.

MARJUT TUULIA NUMMINEN TYÖHUONEELLAAN, 2022.
KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

OHEISOHJELMA

Taiteilijatapaaminen Marjut Tuulia Nummisen kanssa 3.9.2022

Venuksesta Susinaiseen - Taiteilija Marjut Tuulia Nummisen puheenvuoro Pohjolan jumalattarista ja villinaisudesta 9.9.2022

Marjut Tuulia Nummisen kanssa toteutettiin videoitu haastattelu. Tallenteet julkaistiin museon sosiaalisen median kanavissa.

MATIAS KARSIKAS. KUVA PAAVO LEHTONEN

KUVA MATIAS KARSIKAS

MATIAS KARSIKAS - LASIMETSÄ

5.11.–31.12.2022

Matias Karsikas (s. 1989) on kuvanveistäjä ja muotoilija. *Lasimetsä*-näyttely koostui Karsikkaan toteuttamista veistoksista ja seinäreleifeistä. Veistoksissa kuumatyöstetty lasi ja lasitettu keramiikka kohtaavat luonnon muovaaman puun. Toisiinsa sekoittuvat valumat ja uunissa muodostuvat kiteet vievät herkullisten yksityiskohtien maailmaan, joka viittaa luonnon floran, faunan ja mineraalien värikarttaan.

Metsä teemana näkyy teoksissa hahmojen ja maiseman sijaan luonnosta poimittuina tekstuureina ja erilaisina pintoina. Teoksissa voi nähdä sammalmättäitä, jäkälää tai lunta. Karsikkaalle on kiehtovaa käyttää materiaaleja myös siten, että teokset vaikuttavat olevan jotakin elävän ja keinotekoisien välillä.

MATIAS KARSIKAS: HUISKE, 2022. KUVA MATIAS KARSIKAS

**SUOMEN
LASIMUSEON
NÄYTTELYT
MUUALLA
SUOMESSA**

MUOTOILIJJA SANTTU MUSTOSEN TEOSTA PUHALTAMASSA IITTALAN LASITEHTAALLA (2018) HEIKKI PUNKARI JA AVUSTAMASSA TERO VÄLIMAA. KUVA NEA AHTIAINEN

**YHDESSÄ JA ERIKSEEN
- MUOTOILIJOIDEN JA
LASINPUHALTAJAIN LUOMUKSIA**

SUOMEN LASIMUSEON NÄYTTELY DESIGNMUSEO IITTALASSA

7.5.2022–31.1.2023

Useat suomalaiset lasiesineet, kuten tunnetuimpana Aalto-maljakko, Wirkkalan Tapio-lasit ja Oiva Toikan lintuparvi kertovat lasitaiteilijoiden ja mestaripuhaltajien vankumattomasta yhteistyöstä. Ainutlaatuinen yhteistyö muodostaa tänäkin päivänä perustan sekä taiteellisten esineiden että täysin uudenlaisen käyttölasin luomiselle.

Iittalan lasitehdas on halunnut omalta osaltaan olla säilyttämässä erinomaisten lasinpuhaltajien, muotintekijöiden, kaivertajien ja lasinhiojien osaamista. Tämä periaate on vuosien varrella osoittautunut lasimuotoilun ja -taiteen kannalta erittäin positiiviseksi. Iittalassa valmistetaan nykyäänkin lasitaiteilijoiden ja -muotoilijoiden suunnittelemaa työtä, eksklusiivisia yksittäiskappaleita, jotka haastavat lasinpuhaltajien ammattitaitoa. Monesti esineissä kytetään samalla hyödyntämään myös uusia teknisiä innovaatioita. Silläkin, että Iittalan lasitehdas mahdollistaa työntekijöilleen lasin työstämisen myös vapaa-ajalla, on ollut merkitystä oman osaamisen ja usein myös taiteilijuuden, kehittymiselle.

Yhdessä ja erikseen -näyttelyssä on esillä sekä lasinpuhaltajien omia että heidän toteuttamiaan muiden taiteilijoiden ja muotoilijoiden teoksia. Näyttelyyn osallistuneet taiteilijat, muotoilijat ja lasinpuhaltajat: Mikko Aarras, Ronan & Erwan Bouroullec, Toni Engelberg, Matti Klenell, Harri Koskinen, Nathalie Lautenbacher, Tuomas Markunpoika, Santtu Mustonen, Heikki Ollitervo, Mitsuru Sato, Saara Sirkeoja, Aada Vainio, Hanna Välimaa ja Tero Välimaa. Näyttelyn on kuratoinut Suomen lasimuseo.

KAIKKI LASISTA

SUOMEN LASIMUSEON NÄYTTELY LASTEN JA NUORTEN TAIDEKESKUS ANNANTALOSSA

11.11.2022–25.2.2023

Syksyllä 2022 vietettiin Annantalon 35-vuotisjuhlavuotta. Suomen lasimuseon ja lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon yhteistyön tuloksena syntyi lapsille suunnattu toiminnallinen *Kaikki lasista* -näyttely, jonka lähtökohtana on lasi ja sen monet ulottuvuudet. Museon kuratoimassa näyttelyssä oli esillä lasin erilaisia kirkkausasteita, erikoisia värejä, käyttö- ja taidelasia, lasin erilaisia tekstuureja, valmistusvälineitä ja käyttökohteita.

Kaikki lasista -näyttely jatkaa Annantalon jälkeen Suomen lasimuseon kotimaan kiertonäyttelynä ja sitä lainataan sopimuksen mukaan museoille, lasten ja nuorten taidekeskuksille sekä muille organisaatioille.

OHEISOHJELMA

Lasten oikeuksien viikon kunniaksi taidelasipuhaltajamestari Falk Bauerin työnäytös järjestettiin lauantaina 19.11.2022 Annantalossa

KAIKKI LASISTA -NÄYTTELY ANNANTALOSSA.
KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

JOEL SLOTTÉ: NOIDAN NIKAMAT, 2021. KUVA KANSALLISGALLERIA / IINA SMEDS

ARS 22

NYKYTAITEEN MUSEO KIASMASSA

8.4.–16.10.2022

Lasimuseo osallistui monin tavoin YK:n kansainväliseen lasin juhluvuoteen 2022. Museon uusi yhteistyöavaus oli työskentely Kiasman ja vuoden 2021 nuoren taiteilijan Joel Slotten kanssa.

Kiasman tuottamassa ARS22-näyttelyssä nähtiin kuva- ja veistostaidetta tekevän Joel Slotten teos *Noidan nikamat* (2021), joka on syntynyt yhteistyössä Suomen lasimuseon kanssa. Teos puhallettiin Nuutajärvellä Alma Jantusen ja Johannes Rantasalon kanssa lasistudio Lasisirkuksessa.

Joel Slotte toteutti ensimmäisen lasiteoksensa suoraan ARS22-näyttelyyn.

”Se oli jännittävä hyppy itselleni tuntemattomalle alueelle. Otin selvää lasin historiasta muun muassa katselemalla Lasimuseossa erilaisia lasisia käyttöesineitä vuosisatojen varrelta. Tärkeä tavoitteeni oli kunnioittaa käyttöesineiden perinnettä ja jalostaa keräämäni tuntemus eräänlaiseksi veistosinstallaatioksi.”

Teoksen esikuvaksi nousivat vanhan rohdoskasvin hullukaalin (*hyoscyamus niger*) siemenkodat ja niiden selkärankamainen asetelmallisuus kasvin varressa.

”Aihe valikoitui omasta kiinnostuksesta kasvia ja sen mytologiaa ja historiaa kohtaan, mutta myös siemenkodan herkkyydestä, jossa näin yhtäläisyyksiä lasimateriaalin kanssa.”

”Yhteistyö ammattitaitoisten ja lahjakkaiden lasinpuhaltajien, Alma Jantusen ja Johannes Rantasalon, kanssa oli sujuvaa ja mukavaa. Lasin työstäminen oli intensiteetiltään aivan erilaista kuin se hitaus, johon olen piirtäessäni ja maalattessani tottunut. Lasi tuntuu vaativan nopeita ratkaisuja, ja pääsinkin alun kangertelun jälkeen mukaan kiivaaseen tempoon”, Slotte muisteli.

SUOMEN LASIMUSEON KANSAINVÄLISET KIERTONÄYTTELYT

OIVAN IHMEMAASSA - IN OIVA'S WONDERLAND

GLASHÜTTE GERNHEIM LWL-INDUSTRIEMUSEUM

13.3.–28.8.2022

Suomen lasimuseon tuottama laaja Oiva Toikan tuotantoa esittelevä näyttely aloitti kansainvälisen kiertonsa Saksasta. Professori Oiva Toikka (1931–2019) on suomalaisen lasin suuria nimiä, jonka mielikuvituksellinen, rikas ja rohkea lasitaide poikkeaa pohjoismaisen muotoilun valtavirtauksista. Toikka yhdisti ehtymättömän mielikuvituksensa perusteelliseen tuntemukseen materiaalinsa ominaisuuksista. Suomen lasimuseon näyttely johdattaa katsojan Oiva Toikan yllätykselliseen ja värikkääseen mielikuvitusmaailmaan. Esillä on ainutlaatuisia taide-esineitä, joista monet tulevat yksityiskokoelmista.

HEIKKI ORVOLA: AURORA. KUVA ELLA-MARIA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

YLEISÖPALVELUT

Yleisöpalveluilla tarkoitetaan kaikkea toimintaa, jota museot tuottavat yleisölleen ja yhteistyössä heidän kanssaan. Toiminta on osa museoiden yhteiskunnallista tehtävää ja siitä on myös säädetty museolaissa (2 §). Yleisöpalveluihin kuuluvat muun muassa sekä yleisölle avoimet että tilatut opastukset eri-ikäisille museokävijöille, tapahtumat ja näyttelyiden oheisohjelmat ja muu asiakaspalvelu sekä erilaiset oppimateriaalit päiväkodeille ja kouluille ja muu kohderyhmyyhteistyö. Yleisötyötä voidaan tehdä sekä paikan päällä että virtuaalisesti.

Suomen lasimuseon yleistyössä tapahtui henkilövaihdos toimintakauden 2022 aikana. Samalla yleisötyön ammuenssin roolia muutettiin niin, että yleisötyön ammuenssi työskentelee Lasimuseon lisäksi myös Riihimäen taidemuseossa ja Riihimäen kaupunginmuseossa.

Suomen lasimuseossa järjestetyt tapahtumat, näyttelyiden oheisohjelmat ja erilaiset opastetut kierrokset tavoittivat vuonna 2022 yhteensä yli 9 600 osallistujaa.

Koronapandemia vaikutti Suomen lasimuseon yleisötyöhön vielä osittain vuonna 2022. Perinteisesti suuren kävijämäärän kerännyt Suomen lasimuseon ystävät ry:n Lasipäivä tammikuussa päätettiin perua. Kun suositukset ja rajoitukset asteittain höllentyivät ja rokotuskattavuus kasvoi, myös yleisötyön osalta voitiin palata hiljalleen normaaliin. Pääsiäisenä pystyttiin jo museon tiloissa järjestämään kaikille avoin askartelutyöpaja ja piha-alueella saattoi kiertää toiminnallista museorataa, joka toteutettiin yhteistyössä Suomen Metsästysmuseon kanssa. Muita vuosittain järjestettäviä tapahtumia olivat Kansainvälinen museopäivä (18.5.), SLMY:n järjestämä kesän Lasipäivä (11.6.), Taiteiden yö (9.9.), Riihimäki-päivä (11.9.) ja Joulutori (26.11.). Lisäksi uutena tapahtumana elokuussa Riihimäellä järjestettiin yhteisöllisyyttä ja rakkautta juhlistanut Lempi-kaupunkifestivaali, johon museo otti osaa pienellä kuratoidulla näyttelyllä museon luentosalissa, joka oli avoinna tapahtumaviikonlopun 12.-14.8. Näyttelyn lomassa saattoi kirjoittaa pullopostia rakkaalle ja museo julkaisi otteita kirjeistä omalla sosiaalisen median tileillään. Pullopostien sisältö kiinnosti myös paikallista mediaa. Näyttelyiden oheisohjelmina järjestettiin taiteilijatapaamisia, yleisöopastuksia sekä työnäytös. Suomen lasimuseon järjestämän ohjelman rinnalla museossa nähtiin myös muun muassa Riihimäen kesäkonsertit, hyväntekeväisyysshuutokauppa ukrainalaisten pakolaisten hyväksi ja Riihimäen kaupungin järjestämä 3. luokkalaisten itsenäisyyspäiväjuhla.

Kulttuuripolku on osa Riihimäen kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Se toimii työkaluna kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen toteuttamisessa opetuksen osana. Yhteinen suunnitelma takaa kaikille kaupungin varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluiden piirissä oleville lapsille ja nuorille tasavertaisen mahdollisuuden paikallisen kulttuurin kokemiseen ja tekemiseen koulupäivän osana. Museolla kulttuuripolku-kierrokset alakoululaisille toteutettiin 11.4.-2.6. (koulujen lukuvuosi 2021-2022) sekä 1.9.-30.11. (lukuvuosi 2022-2023). Keväällä kulttuuripolkukierroksia tarjottiin 6. luokan oppilaille sekä ekstrana 1.-3.-luokan oppilaille. Kevään aikana museossa vieraili 358 oppilasta, joista 2. luokan oppilaita oli seitsemän ryhmää, 3. luokan oppilaita kaksi ryhmää ja 6. luokan oppilaita yhdeksän ryhmää. Syksyllä museo oli kulttuuripolkukohteena 6. luokan oppilaille ja vierailulla kävi 107 oppilasta. Kulttuuripolkuvierailut lukuvuoden 2022-2023 osalta jatkuvat helmi-maaliskuussa 2023.

Kulttuuripolkujen lisäksi koulut ja varhaiskasvatuksen ryhmät saattoivat varata museosta omaan opetukseensa sopivan oppimisen kierroksen ja hyödyntää museon verkkosivuilla olevia lasiin ja sen kulttuuriperintöön liittyviä oppimisen materiaaleja. Museo osallistui myös vuonna 2022 valtakunnalliseen Opi museossa -viikkoon, jossa teemana oli osallistuvuus. Viikko kannustaa kouluja ja oppilaitoksia hyödyntämään museoita oppimisen paikkoina. Lisäksi koulujen syysloman aikana lapsilla ja nuorilla oli museon näyttelyihin tutustumisen lomassa mahdollisuus myös osallistua omatoimiseen työpajaan, jossa säilyttiin askarrellen syksyn maut lasipurkkiin ja pelata sadonkorjuuaiheista peliä.

Riihimäen taidekoulun sekä lasistudio Lasismiin ja Mafka & Alakosken kanssa toteutettiin *Pikku kuraattorit*-hanke 2021-2022. Hankkeessa Riihimäen taidekoulun oppilaat tutustuivat museotyöhön ja heille esiteltiin lasin historiaa, kemiallista koostumusta ja lasin valmistusta. Taidekoululaiset myös valitsivat Lasimuseon kokoelmista heitä inspiroivat esineet ja suunnittelivat oman lasiesineen, jonka lasistudioiden puhaltajat toteuttivat. Puhalletuista lasiesineistä kuratoitiin näyttely *Lasimatka* 13.5.-2.6.2022. Suomen lasimuseon ja lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon yhteistyön tuloksena syntyi lapsille suunnattu toiminnallinen *Kaikki lasista* -näyttely, jonka lähtökohtana oli lasi ja sen monet ulottuvuudet. Näyttely oli avoinna Annantalossa Helsingissä 11.11.2022-25.2.2023.

VALTAKUNNALLINEN VASTUUMUSEOTOIMINTA 2022

1

Valtakunnallinen museotoiminta

Suomen lasimuseo osallistuu aktiivisesti ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO:n toimintaan. TAKO-verkosto muun muassa kehittää ja ylläpitää museoiden valtakunnallista tallennustyönjakoa ja koordinoi nykydokumentointihankkeita. Suomen lasimuseossa järjestettiin 19.9.2022 koko museoalan keskustelutilaisuus suomenkielisten kokoelmanhallinnan prosessikuvausten kehittämisestä. Museo osallistui myös museoiden valtakunnalliseen nykydokumentointitempaukseen, jonka teemana oli "vapaus". Suomen lasimuseon lähestyi aihetta luomisen vapauden kautta. Lasinpuhaltajat ovat tehtaissa perinteisesti valmistaneet vapaa-ajallaan myös omia luomuksia ns. puhdetyönä. Vapaus-tallennus toteutettiin haastattelemalla lasinpuhaltajia aiheesta. Muita vuoden nykydokumentoinnin aiheita olivat yrittäjyys lasialla ja lasin ilmeneminen asuntomessujen kohteissa. Menetelminä dokumentoinnissa olivat videokuvaaminen, valokuvaaminen, haastattelut ja arkisto-aineiston kerääminen. Museossa jatkettiin niin ikään seuraavaan, vuonna 2025 pidettävään, *Suomen lasi elää* 9 -näyttelyyn liittyvää vuosittaista lasialan monipuolista dokumentointia ja tallentamista. *Suomen lasi elää* esittelee aina viiden edellisen vuoden aikana aikaansaatuja taide-esineitä ja sarjatuotantoa, lasiin liittyvää näyttelytoimintaa, ammatin harjoittamista ja lasialaan monipuolisesti liittyviä, kiinnostavia ja ajankohtaisia ilmiöitä.

Museo-opetuksemme lähtökohtana on ajatus elinikäisestä, tavoitteellisesta ja kokonaisvaltaisesta oppimisesta, jonka sisällöissä keskitytään lasin, lasinvalmistuksen ja lasitaiteen menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Uudenlainen museotyötä tutuksi tekevä hanke oli *Pikku kuraattorit*, jossa Riihimäen taidekoulun oppilaat tutustuivat museotyöhön, Suomen lasimuseon näyttelyihin ja kokoelmiin, suunnittelivat oman lasiesineen ja kuratoivat kokoelmanäyttelyn *Lasimatka*, 13.5.–2.6.2022 Suomen lasimuseon luentosaliin. Konsepti on sinällään kopioitavissa muihin museoihin.

Museo teki toimikaudella lasin kulttuuriperintöön liittyvää yhteistyötä myös Helsingissä sijaitsevan lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon kanssa. Museo kuratoi Annantalolle toiminnallisen *Kaikki lasista* -näyttelyn 11.11.2022–25.2.2023, joka johdattaa lapset ja nuoret lasin maailmaan tutkien lasin erilaisia kirkkausasteita, erikoisia värejä, käyttö- ja taidelasia, lasin erilaisia tekstuureja, valmistusvälineitä sekä käyttökohteita. *Kaikki lasista* herätti Annantalon tavanomaista kävijäkuntaa laajempaa kiinnostusta. Näyttelystä tulee jatkossa

osa museon lainattavia valtakunnallisia kiertonäyttelyitä ja sitä markkinoidaan lasten kulttuurikeskuksille ja taidekouluille sekä muille museoille.

Museolla on lasia koskeva valtakunnallinen tietopalvelu, joka palvelee kotimaisia ja ulkomaisia asiakkaita sekä muita museoita. Vuoden aikana museo vastasi 63 tietopyyntöön. Tietopyynnöt ovat tutkimuksellisia lasiesineisiin tai kokoelmiin liittyviä selvityksiä. Esinetunnistuksia tarjotaan vain joidenkin tapahtumien yhteydessä.

Vuonna 2022 Lasimuseolla oli tarjolla neljä kotimaan kiertonäyttelyä: *Taidetta ja arkitavaraa*, *Helena Tynell – Rakkaudesta lasiin – ja valoon*, *Ikonit ja niiden tekijät* sekä *Second life, Designia kierrätyslasista – Jukka Isotalo ja Jan Torstensson*.

Museo tuotti itse yhden kaksikielisen julkaisun: *Heikki Orvola – Materiaalien virtuoosi*. Se esittelee taiteilijan monipuolista uraa ja sisältää sarjatuotantona valmistettujen lasin, keramiikan, emali- ja teräsesineiden ja kankaiden luettelon.

KUVA ELLA TOMMILA / SUOMEN LASIMUSEO

2

Kulttuuriperintötyön ja museoiden yhteistyön edistäminen ja kehittäminen erikoisalalla

Suomen lasimuseo jatkoi yhteistyömuotojen kehittämistä litalan lasimuseon ja litalan lasitehtaan kanssa. Suomen lasimuseo kuratoi Designmuseo litalaan *Yhdessä ja erikseen* -näyttelyn, joka oli avoinna 7.5.2022–31.1.2023. Näyttely nosti esille lasinpuhaltajien ja muotoilijoiden vankkumatonta yhteistyötä. litalan lasitehdas on lahjoittanut viime vuosina uutuustuotteitaan museon kokoelmiin.

Suomen lasimuseo osallistuu ja edistää tavoitteitaan nimeämällä jäsenen Nuutajärven kulttuurisäätiön valtuuskuntaan. Vuosina 2020–2022 jäsenenä toimi amanuessi Uta Laurén.

Lasimuseon asiantuntijapalveluiden yksilöllistä kohdentamista muille lasikokoelmia omistaville museoille jatkettiin. Museo järjesti elokuussa vuotuisen vastuumuseotapaamisen, jonka ohjelma oli koottu museoiden aiempien vuosien tapaamisissa esittämien toiveiden mukaisesti. Ohjelmassa oli opastusta lasin valokuvaamiseen, johdanto vanhan lasin (Claës Nordstedt) kokoelmaan, lasinkeräilijän puheenvuoro, esitelmä lasin väärennöksistä ja signeerauksista sekä tutustumista Lasimuseon kokoelma-varastoon. Päivä päättyi taiteilijatapaamiseen, jossa Heikki Orvola tutustutti osallistujat *Materiaalien virtuoosi* -näyttelyynsä. Tapaaminen tullaan järjestämään jatkossakin räätälöitynä ja vuosittain.

HEIKKI ORVOLA -NÄYTTELY 2022. KUVA ELLA TOMMILA SLM

3

Kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana toimiminen erikoisalalla

Suomen lasimuseo loi vuonna 2019 lasialaa opettavien oppilaitosten ja sidosryhmien välisen uuden valtakunnallisen verkoston, Lasialan keskustelufoorumin. Tarkoituksena on keskustella ajankohtaisista aiheista, laatia yhteisiä suuntaviivoja, tuottaa opetukseen uudenlaisia yhteistyömalleja sekä koota kotimainen aineisto aineettoman kulttuuriperinnön hakemukseen Unescolle. Foorumin yhteistyönä saatiin tuotettua Suomen osuus hakemuksesta Yhdistyneille kansakunnille maaliskuussa 2022.

Museo ja Suomen lasimuseon ystävät ry. on järjestänyt vuosittain talvisin ja kesällä suosittu lasin keräilytapahtumat, jotka kokoavat yhteen lasin ystävät. Tapahtumapäivässä on useita tuhansia kävijöitä. Koronan vuoksi tammikuun Lasipäivä jouduttiin perumaan, mutta kesäkuussa tapahtuma voitiin onnistuneesti järjestää museon pihamaalla.

Koulutusyhteistyötä asiantuntijaopastusten muodossa toteutettiin Aalto-yliopiston muotoilu- ja lasitaiteen opiskelijoille, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan ja Hyrian matkailualan opiskelijoille sekä Tuusulan opiston opiskelijoille.

Suomen lasimuseo jatkoi 2022 jo perinteeksi muodostunutta näyttely-yhteistyötä Hämeen ammattikorkeakoulun lasimuotoilun opiskelijoiden kanssa *Reflections*-lasinäyttelyssä Suomen lasimuseon parvella, 4.5.–29.5.2022. Muotoilun opiskelijoita oli mukana neljältä eri vuosikursilta.

Suomen lasimuseon museokauppa ja museon tekemä työ Kanta-Hämeen matkailuhankkeissa luovat taiteilijoille ja lasitaiteelle esilletulon mahdollisuuksia, lisäävät näkyvyyttä ja tukevat elinkeinon harjoittamista. Museokaupassa on myynnissä tuotteita noin parilta kymmeneltä suomalaiselta lasitaiteilijalta tai -studiolta. Esillepanossa tuodaan esille paikallisuutta, kotimaisuutta ja ekologista kestävyyttä. Tuotevalikoimaa päivitetään säännöllisesti ja valikoimassa huomioimaan asiakkailta tulleet palautteet sekä myyntitilastot. Toiveena on, että vuoden 2023 aikana pitkään suunnitteilla ollut verkkokauppa saataisiin viimein käyttöön.

MATIAS KARSIKAS, LASIMETSÄ -NÄYTTELY 2022. KUVA MATIAS KARSIKAS

4

Kansainvälisten yhteyksien ylläpitäminen ja edistäminen erikoisalalla

Lasinvalmistukseen liittyvän aineettoman kulttuuriperinnön kansainvälisen verkoston aktiivinen toiminta jatkui vuonna 2022. Verkosto kokoontui säännöllisesti ja tapahtumia päästiin suunnittelemaan pandemiakauden jälkeen. Vuonna 2022 on saatu toteutettua esimerkiksi laaja kansainvälinen yhteistyöprojekti, johon osallistuivat Kunsthochschule Weissensee (Berliini), Aalto-yliopisto, artesaanikoulutuslaitoksia Saksassa, Ruotsissa ja Suomessa, lasistudioita, lasitehtaita ja museoita. Projektin nimi on Glass hand formed matter. Sen tiimoilta järjestettiin kansainvälisiä työpajoja osallistujamaissa, kaksikielinen julkaisu ja näyttely, joka oli esillä Berliinissä (Bröhan-Museum), Ruotsissa (The Glass Factory Boda) ja Suomen lasimuseossa keväällä 2023.

Suunnitelmakaudella uusia verkostoja rakennettiin erityisesti Ranskaan, Tšekkeihin ja Italiaan. Museon amanuenssi Uta Laurén oli kutsuttuna juryn jäsenenä kansainvälisessä Rheinbach Glaspreisissa.

Suomen lasimuseon tuottamia tarjolla olevia ulkomaisia kiertonäyttelyitä ovat *Tapio Wirkkala - A Poet in Glass and Silver* (viisi näyttelypaikkaa vuodesta 2015), *Tapio Wirkkala ja Rosenthal* (kaksi näyttelypaikkaa vuodesta 2017) sekä *Timo Sarpaneva* (kolme näyttelypaikkaa vuodesta 2017). Vuonna 2019 Suomen lasimuseossa nähdyn *Oivan ihmemaassa* -näyttelyn kiertue alkoi pandemian jälkeen Saksasta, jossa se oli esillä 13.3.-28.8.2022. *Lauchasta maailmalle* - on viimeisimmäksi tuotettu kiertonäyttely ja se oli esillä Suomen lasimuseossa 28.10.-31.12.2022.

5

Kulttuuriperinnön tallentaminen ja digitaalisen saatavuuden edistäminen erikoisalalla

Toiminnan valtakunnallisuuden ja saavutettavuuden takaamiseksi museo tuottaa sisältöä myös verkkoon. Museon verkkosivuilta on vapaasti ladattavissa oppimateriaaleja sekä niiden kautta voi tutustua virtuaalisena museon perusnäyttelyyn sekä osaan vaihtuvista näyttelyistä. Vuoden 2022 aikana julkaistiin verkossa taiteilijatapaamisia ja näyttelyiden yhteydessä tehtyjä haastatteluja esimerkiksi Heikki Orvolalta, Marjut Tuulia Nummiselta ja Pasi Kärkkäinen-Tunkelolta. Museo on julkaissut verkkosivuillaan lasiaiheista blogia, jonka vieraileva kirjoittaja on FM, taidehistorioitsija Johanna Lindfors.

Museon kirjastoaineisto löytyy verkosta Ratamo-kirjastojen (Hausjärvi, Hyvinkää, Loppi, Nurmijärvi ja Riihimäki) tietokannasta. Vuoden 2022 alusta myös tämä aineisto on siirretty Finna.fi-palveluun.

Vuoden 2022 lopulla tuli mahdolliseksi kokoelmahallintaohjelma Collecten puolesta aloittaa myös kokoelman esinetietojen siirron Finna-hakupalveluun.

Suomen lasi elää 8 -dokumentointihankkeen aineisto on pysyvä osa finnishglass.fi-verkkosivustoa ja mahdollistaa lasin parissa työskenteleville oman toimintansa markkinoinnin. Verkkosivusto esittelee tällä hetkellä lasin parissa työskentelevät taiteilijat ja lasistudiot.

PASI KÄRKKÄINEN-TUNKELO DIORAMA-NÄYTTELY 2022. KUVA ELLA TOMMILA SLM

SUOMEN LASIMUSEON MEDIANÄKYVYYS

Suomen lasimuseon medianäkyvyys oli vuonna 2022 arvoltaan noin 1249 000 €. Nousua edelliseen vuoteen oli 120 %. Näyttelyistä suurimman näkyvyyden saavutti *Lauschasta maailmalle - joulukoristeita ja muuta kaasuliekin edessä syntyneitä lasia* -näyttely, jonka kävijämääräkin suorastaan räjähti näyttelyn viimeisellä viikolla Yle:n tv-uutisoinnin myötä. Myös *Heikki Orvola - Materiaalien virtuoosi* -näyttely sai erityisen paljon huomiota. Medianäkyvyyden arvo euroina on suuntaa antava, sillä kaikista medioista ei ole käytettävissä hinnoittelutietoja, eikä kaikki uutisointi myöskään tule museon tietoon.

HEIKKI PUNKARI, HEMPEE. KUVA ELLA TOMMILA SLM

MUSEOKAUPPA

Vuodesta 2022 tuli Suomen lasimuseossa ennätysvilkas ja kävijämäärät palasivat jo ennen pandemiaa alkaneeseen nousukiitoon. Alkuvuodesta näytti kuitenkin siltä, että koronapandemia vaikuttaa edelleen kävijämääriä vähentävästi. Tammikuun lasipäivä jouduttiin perumaan silloisten suositusten takia. Museokaupan liikevaihto seuraa pitkälti kävijämääräkehitystä, vaikka museokaupalla on myös osittain erillinen oma asiakaskuntansa, joka ei ole riippuvainen näyttelykävijöistä. Museokaupan tulostavoite saavutettiin ja jopa ylitettiin sekä tuotteiden liikkuvuuden näkökulmasta että rahallisesti.

Myyntimenestyksiä olivat Lasitaivas-tuotemerkillä Marika Kinnusen valmistamat lasiset kuumailmapallot, joita tilasimme lisää myyntiin useaan otteeseen. Samoin Kehvolan postikortit ja kysymys- ja vastauskorttipakat pysyivät suosittujen tuotteiden listalla.

Heikki Orvola - Materiaalien virtuoosi -näyttelyn oheistuotteina myytiin Orvolan suunnittelema Kivi-tuikkua ja Miranda-kulhoja.

Ambiente -Timo Sarpanevan painokankaita näyttelyn yhteydessä myynnissä oli Ambiente kankaista toteutettuja laukkuja, meikkipusseja, kukkaroita, magneetteja ja käsipeilejä.

Näyttelyiden sisältöihin liittyvät oheistuotteet ovatkin löytäneet ostajakuntansa hyvin viime vuosina.

Lasia lampputekniikalla käsityönä valmistettuja joulukuusenkoristeita saimme myyntiin myös Saksan Lauchasta tšekkiläisten Ornexin koristeiden lisäksi. Museokaupassa oli erityisen vilkasta Joulutori-päivänä 26.11. sekä joulun ja uudenvuoden välisinä päivinä. Valtava määrä joulukoristeita myytiin melkein loppuun.

Erikoisemmiksi myyntituotteiksi voisi mainita saksalaisen Falck Bauerin valmistamat lasiset hyönteiset, joita ei juuri aidosta hyönteisistä voi erottaa.

SUOMEN LASIMUSEON KÄVIJÄT

	SUOMENKIELISET	RUOTSINKIELISET	ENGLANNINKIELISET	SAKSANKIELISET	MUUT	YHTEENSÄ
TAMMIKUU	41	2			5	48
HELMIKUU	851	2		21	35	909
MAALISKUU	1234	2	2	2	39	1279
HUHTIKUU	1245	6	1	6	29	1287
TOUKOKUU	2671	31	7		63	2772
KESÄKUU	6196	65	32	10	44	6347
HEINÄKUU	3678	26	51	10	113	3878
ELOKUU	2346	16	20	19	74	2475
SYYSKUU	2813	39	14		68	2934
LOKAKUU	2321	16	11	4	88	2440
MARRASKUU	4084	8	3	6	68	4169
JOULUKUU	2851	9	19		26	2905
YHTEENSÄ	30331	220	160	80	652	31443
% - OSUUS	96,46	0,70	0,51	0,25	2,07	100,00

HALLINTO JA TALOUS

Suomen lasimuseo kuuluu Riihimäen kaupungin elinvoimalautakunnan alaisuuteen. Museo kuuluu museopalveluiden vastuualueeseen, joka on osa Riihimäen kaupungin elinvoiman toimialaa. Yksikön päällikkönä toimii museonjohtaja Hanna Mamia-Walther.

Suomen lasimuseon toimintakate vuonna 2022 oli 969 210 €. Pääsylipputulot kertyi 131 763 €. Myyntitoiminnasta saatiin tuloja 82 900 €. Museo on toiminut 1.1.2020 alkaen valtakunnallisena vastuumuseona. Vastuumuseosuunnitelman mukaiseen toimintaan se sai vuonna 2022 opetus- ja kulttuuriministeriöltä 200 000 €. Suomen lasimuseo sai 11 henkilötyövuoden perusteella valtionosuutta 322 283 €.

ELINVOIMALAUTAKUNTA 2022

Suomen lasimuseo on kuulunut 1.8.2021 alkaen Riihimäen kaupungin elinvoimalautakunnan alaisuuteen (1.6.2017-31.7.2021 sivistys- ja hyvinvointilautakunta)

Mikael Leinonen	puheenjohtaja
Juha Peltola	varapuheenjohtaja
Eija-Liisa Dahlberg	jäsen
Rauli Hirviniemi	jäsen
Kaisu Kotirinta	jäsen
Raisa Laurila-Hakulinen	jäsen
Salka Orivuori	jäsen
Jones Pohjanvuori	jäsen
Petri Siivonen	jäsen
Riikka Tervatuli	jäsen
Jouni Valli	jäsen
Lauri Jormanainen	kaupunginhallituksen edustaja
Okko Lausmaa	nuorisovaltuuston edustaja
Amanda Lantto	nuorisovaltuuston edustaja

PIKKUKURAATTORIT-NÄYTTELY 2022.
KUVAAJA ELLA TOMMILA SLM

SUOMEN LASIMUSEON HENKILÖKUNTA 2022

MUSEONJOHTAJA

Hanna Mamia-Walther

AMANUENSSI (KOKOELMAT)

Elina Karila

AMANUENSSI (NÄYTTELYT)

Uta Laurén eläkkeelle 1.12.2022

TUOTTAJA

Hanna Kivelä 1.4.-31.11., amanuessi 1.12. alkaen

AMANUENSSI (YLEISÖTYÖ)

Hannaliisa Hakala 23.3.2022 saakka

AMANUENSSI (YLEISÖTYÖ)

Saana Palamaa 20.6.2022 alkaen

REGISTRAATTORI

Saskia Signori perhevapaalla 4.6.2022 alkaen

V.S. REGISTRAATTORI

Maiju Moilanen 15.8.2022 alkaen

MUSEOMESTARI

Lari Lätti

MUSEOASSISTENTTI

Tiira Lehtinen

MUSEOASSISTENTTI (VASTUUMUSEOTEHTÄVÄT)

Mari Häyry 31.8.2022 saakka

MUSEOASSISTENTTI (VASTUUMUSEOTEHTÄVÄT)

Iina Schwanck 21.9.2022 alkaen

KOKOELMA-ASSISTENTTI

Matilda Grönberg 21.3.2022 alkaen

VALOKUVAAJA (DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS,
VASTUUMUSEOTEHTÄVÄT)

Ella-Maria Tommila

ASIAKASPALVELU

Aija Avnery

ASIAKASPALVELU

Rooma Tanninen 13.6.-4.9.

TOIMISTOSIHTTEERI / TIEDOTUS

Sanna Väre perhevapaalla

HARJOITTELIJA

Sachiko Sinisalo 15.2.-29.5.

HARJOITTELIJA

Rooma Tanninen 14.3.-27.4.

SIIVOUSKESKUS, TOIMIPAIKKANA LASIMUSEO

Siistijä 50 % osa-aikatyö

SUOMEN LASIMUSEO /
THE FINNISH GLASS MUSEUM

ILMIÖMÄINEN MUOTO

PHENOMENAL FORM

AALTO - MALJAKKO / AALTO VASE

13.5.-15.10.2023